

напам'ять, інтенсифікація шкільної програми з навчання іноземної мови за рахунок збільшення часів та систематизації навчального матеріалу, вивчення лексики за контекстом, а граматики за шаблонами- моделями, написання творів на вільні теми та надання належної уваги аудіюванню.

У перспективі ми проаналізуємо можливість застосування зазначених прийомів у навчанні іноземної (англійської) мови учнів основної школи та спробуємо використати їх у сучасній методиці викладання з метою удосконалення навчально-виховного процесу з іноземної мови та досягнення кращих результатів у її вивченні.

ЛІТЕРАТУРА

1. Генрих Шлиман и его метод изучения иностранных языков [Електронний ресурс] - Режим доступу: http://www.online.ru/news/genrikh_shliman_i_ego_metod_izuchenija_jazykov/2015-06-10-456
2. Ломб Като. Як я вивчаю мови / Като Ломб. - Прогрес. - 1978р. - 216с.

Г.В.Матюха, Н.С.Опара
Мелітопольський державний
педагогічний університет
імені Богдана Хмельницького

ОРГАНІЗАЦІЯ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ З АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ НА СТАРШОМУ ЕТАПІ НАВЧАННЯ

На сьогоднішній день багато авторів підкреслюють важливість та необхідність самостійної роботи з англійської мови на старшому етапі в закладах середньої освіти. Існують різні точки зору для визначення цього поняття в методичній та педагогічній літературі. М. В. Буланова-Топоркова вважає, що самостійна робота – це спланована робота учнів, яка здійснюється без участі вчителя, але під його керівництвом [1, с. 111]. В. М. Rogozinsky розуміє самостійну роботу як пізнавальну діяльність, яка методично та

організаційно спрямована на учнів, виключає допомогу вчителя і передбачає досягнення бажаного результату [5, с. 90].

За слушним визначенням Р.М. Мікельсона, самостійна робота учнів – це організована діяльність школярів, при якій учитель виступає в ролі спостерігача і не надає при цьому ніякої допомоги учням [3, с. 56]. Самостійна робота учнів безпосередньо пов'язана з їх активною розумовою діяльністю і застосуванням на практиці раніше набутих знань та вмінь. Тому К.Д. Ушинський називає її «єдиною міцною підставою для плідного навчання» [6, с. 218].

І.О. Зимня стверджує, що організація і керівництво самостійною роботою являє собою відповідальне і досить складне завдання для будь-якого вчителя [2, с. 38]. У процесі вивчення іноземної мови кожен учень повинен досягти високого рівня самостійності й активності, щоб бути спроможним долати різні завдання та знаходити нові знання в процесі вирішення навчальних завдань. Ефективність самостійної роботи залежить також від способів та методів її організації. Перш ніж запропонувати даний вид діяльності на уроці іноземної мови, вчитель повинен бути впевнений в готовності учнів до нього. Існують різні характеристики готовності учнів: перш за все, мотиваційна готовність (учні проявляють зацікавленість у вивченні іноземної мови), лінгвістична готовність (учні володіють основним лексико-граматичним матеріалом), комунікативна готовність (учні готові включатися в комунікацію), а також готовність до самоорганізації.

При розробці плану самостійної роботи учнів, учителю необхідно враховувати рівень складності матеріалу, відношення школярів до предмету, а також рівень їх готовності до даної роботи (сформованість практичних навичок учнів працювати самостійно, не розраховуючи на допомогу з боку вчителя). Отже, самостійність учнів необхідно виховувати і розвивати. Тому, слід проводити попередню роботу з учнями, яка передбачатиме: розвиток навичок планування учнями власної діяльності; інструкцію про порядок виконання завдань з боку вчителя; контроль і самоконтроль ходу роботи, виявлення помилок, заохочування і стимулювання учнів.

До основних напрямків самостійної роботи з іноземної мови відносять:

1) використання пам'яток, які допомагають зрозуміти мету і умови роботи, засвоїти дії, що забезпечують розуміння текстів (відпрацювання змісту пам'яток починається на уроці і ведеться на невеликому навчальному матеріалі спочатку за допомогою вчителя, а потім під його наглядом. Цей зразок допоможе учням вдома успішно виконувати самостійну роботу з іноземної мови);

2) використання спеціальної системи вправ, яка будується за відповідною динамікою, починаючи з вправ, які виконуються під керівництвом учителя, - до вправ з подальшою самостійністю.

Необхідно відзначити і важливість класифікації видів самостійної роботи, адже без неї неможливо побудувати ефективну систему вправ із самостійної роботи для учнів. Потрібно сказати, що на сьогодні існує безліч класифікацій видів самостійної роботи. Одні дослідники класифікують їх за програмними цілями, інші – за характером навчальних завдань, які виконуються учнями, треті беруть за основу характер навчальної діяльності в процесі вирішення різних завдань. Найбільш «популярною» серед методистів виявилася класифікація видів самостійної роботи, які засновані на раніше здобутих знаннях. Це робота з навчальною книгою, газетою, додатковою літературою, ілюстрацією, атласом, картою і т.д.

У найбільш досконалому вигляді існують такі види самостійної роботи як: 1) робота з навчальною книгою (різновиди – складання окремих заголовків, відповіді на запитання вчителя, аналіз ідейного змісту або художніх особливостей твору за допомогою питань учителя, характеристика дійових осіб і т.д.); 2) робота з довідковою літературою; 3) виконання і складання завдань; 4) навчальні вправи; 5) твори та описи (за опорними словами, картинками, особистим враженням і т.д.); 6) спостереження і лабораторні роботи; 7) робота, пов'язана з використанням роздавального матеріалу; 8) графічні роботи.

Принципи методики навчання самостійної роботи і її організації впливають з активного комунікативного підходу до оволодіння іноземною

мовою. При ретельно розробленій методиці проведення самостійної роботи відбувається прискорення темпів формування, розвитку і вдосконалення в учнів умінь і навичок практичного характеру, що безпосередньо впливає на формування і розвиток їх пізнавальної активності, іншомовних комунікативних умінь та навичок.

Таким чином, аналіз проблеми організації самостійної роботи з вивчення англійської мови на старшому етапі в закладах середньої освіти довів, що надзвичайно важливо вибрати такі способи організації самостійної роботи учнів, які були б найбільш сприятливими й ефективними з безлічі можливих шляхів або дій, відповідали б вимогам сьогодення і задовольняли творчий інтерес учнів, а також забезпечували б досягнення всіх цілей освітнього процесу на старшому етапі навчання.

ЛІТЕРАТУРА

1. Буланова-Топоркова М.В. Педагогика и психология высшей школы: учеб. пособие / отв. ред. М.В. Буланова-Топоркова. – Ростов н/Д. : Феникс, 2002.- 412 с.
2. Зимняя И. А. Психологический анализ урока иностранного языка / И.А. Зимняя, Е.С. Ильинская // Иностр. языки в школе. – 1984. - №3. – 37-45 с.
3. Микельсон Р.М. О самостоятельной работе учащихся. – М.: Учпедгиз, 1993. – 176 с.
4. Рабинович Ф.М. Контроль на уроках иностранного языка // Иностранные языки в школе. – 2013. – № 1. – С. 34–37
5. Рогозинский В.М. Азбука педагогического труда. – М.: Просвещение, 1986. – 296 с.
6. Ушинский К.Д. Собрание сочинений: в 11 т./ К.Д. Ушинский / Акад. пед. наук РСФСР, Институт теории и истории педагогики. – М.; Л.: Изд-во Акад. пед. наук РСФСР, 1974 – 596 с.